

Dokument ze zasedání

A9-0144/2022

13.5.2022

ZPRÁVA

k ostrovům EU a politice soudržnosti: současná situace a budoucí výzvy
(2021/2079(INI))

Výbor pro regionální rozvoj

Zpravodaj: Younous Omarjee

OBSAH

	strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	20
STANOVISKO VÝBORU PRO ZEMĚDĚLSTVÍ A ROZVOJ VENKOVA.....	21
DOPIS VÝBORU PRO ZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ VĚCI	29
INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	34
JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	35

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

k ostrovům EU a politice soudržnosti: současná situace a budoucí výzvy (2021/2079(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na články 174, 175 a 349 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1058 ze dne 24. června 2021 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o Fondu soudržnosti¹,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Fond pro spravedlivou transformaci²,
- s ohledem na závěrečné prohlášení 40. výročního valného shromáždění ostrovní komise Konference okrajových přímořských regionů Evropy (CPMR) ze dne 15. dubna 2021,
- s ohledem na 7. akční program pro životní prostředí a v něm stanovené koncepce,
- s ohledem na závěry Rady ze dne 16. října 2020 o strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030,
- s ohledem na studii vypracovanou pro Výbor pro regionální rozvoj nazvanou „Ostrov Evropské unie: Aktuální stav a budoucí výzvy“, která byla zveřejněna v březnu 2021,
- s ohledem na studii vypracovanou pro Výbor pro regionální rozvoj nazvanou „Politika soudržnosti a změna klimatu“, která byla zveřejněna v březnu 2021,
- s ohledem na nástroj na podporu oživení NextGenerationEU,
- s ohledem na závěrečné prohlášení konference předsedů nejbližších regionů XXVI podepsané v Ponta Delgadě dne 18. listopadu 2021,
- s ohledem na stanovisko Evropského výboru regionů ze dne 10. prosince 2020 ke zprávě Evropské komise o provádění obnoveného strategického partnerství s nejbližšími regiony Evropské unie³,
- s ohledem na dohodu Rady ze dne 7. prosince 2021 o společném přístupu k aktualizaci pravidel EU pro sazby daně z přidané hodnoty (DPH),
- s ohledem na své usnesení ze dne 18. května 2021 o přezkumu Fondu solidarity Evropské unie⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 17. dubna 2018 o posílení hospodářské, sociální

¹ Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 60.

² Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 1.

³ Úř. věst. C 37, 2.2.2021, s. 57.

⁴ Úř. věst. C 15, 12.1.2022, s. 2.

- a územní soudržnosti v Evropské unii: 7. zpráva Evropské komise⁵,
- s ohledem na své usnesení ze dne 17. dubna 2020 o koordinovaných opatřeních EU v boji proti pandemii COVID-19 a jejím následkům⁶,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 15. ledna 2020 o Zelené dohodě pro Evropu⁷,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 14. září 2021 o cestě k posílení partnerství s nejbližšími regiony EU⁸,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 28. listopadu 2019 o stavu klimatické a environmentální nouze⁹,
 - s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
 - s ohledem na stanoviska Výboru pro zaměstnanost a sociální věci a Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova,
 - s ohledem na stanovisko Evropského výboru regionů ze dne 14. října 2020 o udržitelném využívání přírodních zdrojů ve středomořských ostrovních podmínkách,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro regionální rozvoj (A9-0144/2022),
- A. vzhledem k tomu, že ostrovní regiony EU mají podle odhadů více než 20 milionů obyvatel (4,6 % z celkové populace EU); vzhledem k tomu, že evropská ostrovní populace žije na přibližně 2 400 ostrovech, které patří 13 členským státům;
- B. vzhledem k tomu, že evropské ostrovy, které čelí velkému počtu strukturálních problémů, jsou již z velké části v rámci společné klasifikace územních statistických jednotek (NUTS) zařazeny do regionů úrovně NUTS 2 nebo NUTS 3;
- C. vzhledem k tomu, že ostrovy často kombinují četná a trvalá přírodní znevýhodnění, jako je malá velikost, nízká hustota obyvatelstva na většině území, demografické výzvy, jako je sezónní demografický tlak, malé trhy, dvojí ostrovní povaha (ostrov a souostroví), obtížná topografie velmi podobná horským oblastem, závislost na námořní a letecké dopravě a závislost na malém množství produktů;
- D. vzhledem k tomu, že demografické změny nemají stejný dopad na všechny země a regiony, ale mají větší dopad na regiony, které již zaostávají, což zhoršuje stávající územní a sociální nerovnosti; vzhledem k tomu, že vylidňování nejvíc postihuje venkovské, okrajové a nejbližší regiony, včetně ostrovů, přičemž tyto oblasti opouštějí především mladí lidé a ženy, což zvyšuje podíl starších lidí žijících v těchto oblastech a může zvyšovat riziko sociální izolace;
- E. vzhledem k tomu, že zvláštní charakteristiky ostrovů jsou uznány v článku 174 SFEU, a

⁵ Úř. věst. C 390, 18.11.2019, s. 53.

⁶ Úř. věst. C 316, 6.8.2021, s. 2.

⁷ Úř. věst. C 270, 7.7.2021, s. 2.

⁸ Úř. věst. C 117, 11.3.2022, s. 18.

⁹ Úř. věst. C 232, 16.6.2021, s. 28.

vzhledem k tomu, že stále chybí konkrétní uplatňování tohoto článku se zvláštním zřetelem na ostrovní území EU; vzhledem k tomu, že tyto charakteristiky by měly být zohledněny v politikách EU, zejména vypracováním zvláštní strategie, evropského akčního plánu a programu politiky pro ostrovy s jasně definovanými prioritami činnosti;

- F. vzhledem k tomu, že všechny ostrovní regiony jsou relativně méně rozvinuté a mají v porovnání s pevninskými regiony svého členského státu nižší HDP na obyvatele;
- G. vzhledem k tomu, že tři členské státy EU jsou ostrovy;
- H. vzhledem k tomu, že fyzické odloučení ostrovů a jejich odlehlost od kontinentu představují další omezení, zejména pokud jde o trh práce, udržitelné dopravní spojení a mobilitu, dovoz surovin a spotřebních výrobků, přístup ostrovní produkce na sousední vnější trhy, vzdělávání, zdravotní péči, hospodářské činnosti, přístup k vodě a hygienické infrastruktury, dodávky energie a zařízení pro nakládání s odpady; vzhledem k tomu, že toto zeměpisné odloučení výrazně více ztěžuje ekologickou transformaci těchto území a jejich vývoj směrem ke klimaticky neutrální ekonomice;
- I. vzhledem k tomu, že pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost má zásadní význam rovný přístup ke kvalitním a inkluzivním opatřením týkajícím se získávání a prohlubování dovedností a změny kvalifikace a dále k informacím o zdrojích dovedností, k poradenství, vzdělávání a odborné přípravě pro všechny lidi, včetně osob žijících v řídké obydlených a vylidněných venkovských a odlehklých oblastech a na ostrovech;
- J. vzhledem k tomu, že v souladu s článkem 349 SFEU musí EU v případě nejbližších regionů, které se nacházejí v převážné většině na ostrovech, přijmout zvláštní opatření zaměřená zejména na stanovení podmínek pro uplatňování společných politik EU v těchto regionech, zejména v oblastech, jako jsou celní a obchodní politiky, fiskální politika, svobodná pásma, zemědělská politika a rybářská politika, podmínky pro dodávky surovin a základního spotřebního zboží, státní podpora a podmínky přístupu ke strukturálním fondům a horizontálním programům Unie; vzhledem k tomu, že zvláštní opatření ve všech těchto oblastech přispívají k posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti v EU;
- K. vzhledem k tomu, že během pandemie COVID-19 se sezónním a vyslaným pracovníkům často nedostávalo základní zdravotní péče, důstojného ubytování, osobních ochranných prostředků a odpovídajících informací; vzhledem k tomu, že často měli pouze nedostatečný – nebo neměli žádný – přístup k systémům sociálního zabezpečení v hostitelských členských státech, a to i v případě nemocenských dávek a krátkodobé podpory v nezaměstnanosti; vzhledem k tomu, že mobilita pracovníků je vysoce závislá na dostupných dopravních prostředcích a že obzvláště postižení jsou pracovníci žijící na ostrovech a v nejbližších regionech Unie;
- L. vzhledem k tomu, že dlouhodobé sociální, hospodářské, environmentální a kulturní dopady krize COVID-19 na ostrovní území EU jsou obzvláště znepokojivé a že evropské oživení musí zahrnovat ostrovy a nesmí vytvářet další regionální nerovnosti; vzhledem k tomu, že krize COVID-19 ukázala, že ostrovní ekonomiky jsou vůči takovým událostem velmi zranitelné;

- M. vzhledem k tomu, že často vysoká míra nezaměstnanosti na ostrovech, která je zpravidla vyšší než na pevnině, byla vážně zhoršena krizí COVID-19, která měla dopad zejména na mladé lidi;
- N. vzhledem k tomu, že ostrovy a nejvzdálenější regiony jsou změně klimatu vystaveny nejvíce a jsou postiženy rostoucí hladinou moří a pobřežní erozí, oteplováním a acidifikací moří a oceánů a zvýšenou četností a ničivým dopadem přírodních katastrof, jako jsou cyklóny, vulkanické erupce, lesní požáry a bouře, povodně, sucha a problémy s desertifikací, které mohou mít negativní dopad na zemědělství a dodávky potravin a mohou způsobit různé formy hospodářských, sociálních a environmentálních škod; vzhledem k tomu, že mohou být vynikajícími „testovacími“ místy pro různé procesy ekologické transformace a mnohé z nich usilují o dosažení energetické soběstačnosti prostřednictvím energie z obnovitelných zdrojů;
- O. vzhledem k tomu, že ostrovy mají mnoho předností, které je třeba lépe využívat;
- P. vzhledem k tomu, že ostrovy jsou výjimečně bohaté, pokud jde o biologickou rozmanitost a ekosystémy; vzhledem k tomu, že ostrovní ekosystémy jsou v mimořádné míře ohroženy dopady změny klimatu a měly by být chráněny;
- Q. vzhledem k tomu, že na mnoha ostrovech vnitrozemské oblasti zaostávají za pobřežními regiony, pokud jde o hospodářský rozvoj a dostupnost služeb;
- R. vzhledem k tomu, že zemědělské podniky na ostrovech, z nichž většina má malou velikost, čelí překážkám vyplývajícím z jejich odlehle polohy, izolovanosti a environmentálních podmínek, závislosti na energii z pevniny, omezené rozmanitosti produkce v důsledku místních a klimatických podmínek, vysoké závislosti na místních trzích, klimatické krize, zhoršování stavu životního prostředí, úbytku biologické rozmanitosti a chybějící základní infrastruktury, jako jsou silnice, dodávky vody, nakládání s odpady a digitální a zdravotní infrastruktura; vzhledem k tomu, že tyto strukturální obtíže jsou často umocněny absencí plně rozvinutých služeb obecného zájmu;
- S. vzhledem k tomu, že ostrovy, zejména nejvzdálenější regiony, jsou velmi zranitelné vůči socioekonomickým krizím a přírodním katastrofám, jako jsou extrémní povětrnostní jevy a vulkanická aktivita; vzhledem k tomu, že ostrovy jsou kvůli své zeměpisné izolaci a obtížím v přístupu k základním dodávkám z pevninských území, jako je palivo či voda, vážněji zasaženy jevy, jako je pandemie COVID-19, které zemědělcům způsobují mimořádné obtíže; vzhledem k tomu, že ostrovní území v Unii představují 80 % biologické rozmanitosti Evropy, jsou domovem mnoha endemických druhů na kontinentu a mohou dokonce fungovat jako útočiště pro druhy, které jsou ohroženy nebo na pokraji vyhynutí, a zároveň představují životně důležitá zimoviště, místa zastávek nebo koncentrace migrujících ptáků, savců a bezobratlých, přičemž se na nich nachází krajina a environmentální bohatství, které vyžadují zvláštní ochranu;
- T. vzhledem k tomu, že významná část socioekonomického rozvoje ostrovů je založena na odvětvích, která mají silný sezónní charakter, jako je tomu v případě zemědělství a cestovního ruchu; vzhledem k tomu, že zemědělci v ostrovních regionech trpí především sníženou konkurenceschopností, neboť musí nést vysoké náklady na dopravu a nemohou využívat úspor z rozsahu, protože půda je na mnoha ostrovech vzácným

zdrojem; vzhledem k tomu, že ostrovy EU budou muset splnit požadavky strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“, která je nedílnou součástí Zelené dohody pro Evropu, s cílem vytvořit spravedlivé a zdravé systémy dodávek potravin šetrné k životnímu prostředí; vzhledem k tomu, že tyto regiony mohou být značně znevýhodněny v důsledku hospodářské soutěže ze strany třetích zemí, které často nedodržují stejné výrobní normy v oblasti životního prostředí a bezpečnosti potravin a mají mnohem nižší náklady na pracovní sílu;

- U. vzhledem k tomu, že dopad strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ na zemědělskou produkci EU může mít v těchto regionech závažné důsledky vzhledem k jejich nízké konkurenceschopnosti, pokud jde o dovoz ze třetích zemí, a k problémům, kterým čelí při diverzifikaci své produkce;
- V. vzhledem k tomu, že mořská a suchozemská biologická rozmanitost ostrovů je z velké části endemická, a tudíž křehčí; vzhledem k tomu, že zdrojem znepokojení pro ostrovy může být znečištění moří a pobřeží, jakož i nadměrný a nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov, které mají zvýšený dopad na životní prostředí na ostrovech, což má velmi závažné důsledky pro zaměstnanost, odvětví drobného rybolovu a místní komunity;
- W. vzhledem k potenciálu nejvzdálenějších regionů a ostrovů ve strategických oblastech, které mají klíčový význam pro udržitelnou budoucnost Evropy, jako je čistá energie, biologická rozmanitost a ekoturistika;

Charakteristika a specifika ostrovů Evropské unie

1. uznává ostrovní povahu jako trvalé strukturální znevýhodnění; konstatuje, že je proto nezbytné vypracovat inkluzivní strategie, které ostrovům umožní čelit výzvám a překonávat překážky, jež jejich ostrovní povaha představuje;
2. připomíná, že článek 174 SFEU stanoví, že Unie musí věnovat zvláštní pozornost mimo jiné evropským ostrovům;
3. zdůrazňuje, že evropské ostrovy sice čelí společným výzvám, avšak mají různé zeměpisné rysy a institucionální uspořádání, a proto je nezbytné přijmout flexibilní řešení, která tato specifika zohlední;
4. vyjadřuje politování nad tím, že EU postrádá vizi pro evropské ostrovy, a vyzývá k rozvoji evropské vize ostrovů a ke zhodnocení silných stránek ostrovů;
5. poukazuje na to, že článek 349 SFEU rovněž řadí ostrovní povahu mezi podmínky, které brání rozvoji devíti nejvzdálenějších regionů, a uvádí ostrovní povahu jako jednu z podmínek, které zhoršují jejich strukturálně křehkou sociální a hospodářskou situaci; připomíná, že článek 349 SFEU stanoví pro tyto nejvzdálenější regiony zvláštní opatření; vyzývá k přijetí zvláštního nařízení pro nejvzdálenější regiony o společné organizaci trhů, aby bylo možné zohlednit zvláštní environmentální, zeměpisnou a sociální situaci těchto území, na něž se vztahuje článek 349 SFEU;
6. zdůrazňuje, že HDP a úroveň rozvoje evropských ostrovů jsou pod průměrem EU a zemí, jejichž jsou součástí;

7. zdůrazňuje, že jedna z hlavních nevýhod ostrovů spočívá v jejich geomorfologických a přírodních podmínkách; konstatuje, že ostrovy mají obvykle dvojitý nebo trojitý přírodní znevýhodnění, konkrétně ostrovní charakter, horský reliéf a jejich umístění v souostroví;
8. připomíná, že ostrovní povaha vede ke strukturálním problémům spojeným se závislostí na námořní a letecké dopravě, která je veřejnou službou, na níž závisí každodenní život evropských občanů žijících na ostrově, s dodatečnými náklady na dovoz a vývoz zboží, surovin, včetně energetických komodit, a na spotřebitelské výrobky, jakož i na přepravu osob;
9. zdůrazňuje, že v případě souostroví se tyto obtíže znásobují dvojitý a někdy trojitý mírou izolovaností;
10. zdůrazňuje, že na ostrovech panuje nedostatek obyvatel, surovin a zdrojů všeho druhu, a připomíná, že na mnoha ostrovech je otázka přístupu k nezávadné pitné vodě a hygienickým zařízením, zejména pro všechny domácnosti, hlavním problémem života lidí a má klíčový význam pro rozvoj zemědělství, výrobu energie, udržitelnost ostrova a jeho kapacitu v oblasti turistického ruchu;
11. zdůrazňuje, že izolace z důvodu ostrovní povahy znamená závislost na trzích pevninských a kontinentálních oblastech a zvyšuje náklady na některé služby, jako je nakládání s odpady, a na určité zboží, zejména pokud jde o malé nebo odlehlé ostrovy, které jsou vysoce závislé na dovozu;
12. zdůrazňuje, že ostrovní ekonomiky jsou orientovány na primární a terciární sektor a že hyperspecializace oslabuje hospodářskou strukturu tím, že ji činí zranitelnější vůči hospodářským zpomalením a krizím; je znepokojen dlouhodobým vývojem, který může na mnoha ostrovech EU vytvořit hospodářství založené výhradně na cestovním ruchu, což vede k rizikům vyplývajícím ze sezónnosti, jako jsou např. rozdíly ve finančních zdrojích v hlavní sezóně turistické sezóně a mimo ni; zdůrazňuje proto, že je třeba diverzifikovat hospodářství ostrovů posílením jejich sekundárních sektorů s cílem dosáhnout řádné rovnováhy a rozmanitého trhu práce;
13. se znepokojením bere na vědomí současné a dlouhodobé dopady krize vyvolané pandemií COVID-19, která na ostrovech EU dále zhoršuje již tak nejistou situaci v mnoha oblastech; se znepokojením si všímá, že významným faktorem nejisté situace je zhoršení v oblasti duševního zdraví, a to v důsledku izolace a omezených možností v rámci ostrovních oblastí;
14. zdůrazňuje, že důsledky krize COVID-19 jsou ještě mnohem závažnější na mnoha ostrovech a v nejvzdálenějších oblastech, což odráží i prudce rostoucí ceny námořní nákladní dopravy, a že dále prohlubují strukturální sociální a hospodářské obtíže, jimiž se tyto regiony vyznačují; konstatuje, že současné zvyšování cen tyto obtíže dále posílí;
15. připomíná členským státům, že Nástroj pro oživení a odolnost by se měl zaměřit na snižování rozdílů mezi úrovní hospodářského, sociálního a územního rozvoje ostrovů a nejvzdálenějších regionů a rozvinutějších regionů; žádá Komisi, aby při předložení zprávy o přezkumu Evropskému parlamentu informovala o dodržování tohoto ustanovení v národních programech reforem;

Problémy a výzvy spojené s evropskými ostrovy

Změna klimatu a biologická rozmanitost

16. zdůrazňuje, že biologická rozmanitost na ostrovech se vyznačuje jedinečnými biogeografickými, fylogenetickými a funkčními vlastnostmi, že ostrovy jsou domovem velké části biologické rozmanitosti světa a jsou hostiteli velkých chovných kongregací důležitých druhů, ale že také došlo k neúměrnému úbytku biologické rozmanitosti; zdůrazňuje, že má-li zachovat zemědělská produktivita ostrovů, zejména udržitelné tradiční produkty, a zajistit obživa lidí a současně přispět k dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu, je třeba přijímat cílená regionální politiky a opatření, jako je např. koordinovaná technická pomoc za účelem ochrany a obnovy jedinečné biologické rozmanitosti ostrovů a zachování jejich vzácných přírodních zdrojů, jako je půda a voda; vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily svou podporu zemědělcům využívajícím postupy, které jsou šetrné k biologické rozmanitosti, a to i prostřednictvím vyšší míry financování a spolufinancování;
17. zdůrazňuje, že mnoho ostrovů má křehké životní prostředí a endemickou mořskou a suchozemskou biologickou rozmanitost a že rozvoj cestovního ruchu, zejména na některých středomořských ostrovech, dále zvyšuje antropogenní tlak na biologickou rozmanitost;
18. požaduje cílené, udržitelné a účinné regionální politiky a opatření pro ostrovy zaměřené na posílení jejich schopnosti chránit a obnovovat svou jedinečnou biologickou rozmanitost, podporu modré ekonomiky zaměřené na udržitelný cestovní ruch a rybolov a podporu výzkumu mořského dna; vyzývá rovněž Komisi, aby posoudila dopad změny klimatu na ostrovy;
19. připomíná, že ostrovy jsou změně klimatu vystaveny v největší míře, zejména pokud jde stoupající hladinu moří a oteplování a acidifikaci moří a oceánů, čím dál silnější dopad desertifikace a nárůst přírodních katastrof;
20. vyzývá Komisi, aby prozkoumala potřebu zlepšit Fond solidarity Unie s cílem přizpůsobit jej novým skutečnostem a hrozbám, jako jsou přírodní katastrofy nebo dopady změny klimatu, aby bylo možné skutečně řešit důsledky těchto jevů;
21. vyzývá Komisi, aby se urychleně zabývala významem přizpůsobení stávajících nouzových mechanismů pro řešení stále závažnějších přírodních katastrof, jako je erupce sopky na ostrově La Palma (Španělsko), což je bezprecedentní sociální a hospodářská výzva, která vyžaduje přiměřenou reakci na způsobené škody;
22. se znepokojením bere na vědomí rizika spojená s nadměrným rybolovem a znečištěním moří a pobřeží; v souvislosti s Pařížskou dohodou a Zelenou dohodou pro Evropu, včetně právního rámce pro klima, vyzývá ke zvláštní podpoře ostrovů, neboť tato podpora má zásadní význam pro to, aby byly ostrovy odpovídajícím způsobem adaptabilní, odolné a předvídaté, pokud jde o boj proti změně klimatu a přizpůsobování se této změně; požaduje, aby se nástroje pro kompenzaci negativních sociálních dopadů Zelené dohody pro Evropu používaly na ostrovech EU;
23. žádá, aby byly posouzeny strategie prevence rizik přírodních katastrof, opatření pro

přizpůsobení se změně klimatu a politiky územního plánování s cílem zamezit nárůstu počtu domů a infrastruktury v povodňových pobřežních oblastech nebo na územích, kde je vyšší riziko sesuvu půdy;

Přístup k vodě a hospodaření s vodou

24. domnívá se, že ostrovy mohou představovat impozantní „laboratoř“ pro postupy udržitelnosti v odvětvích, jako je čistá energie, oběhové hospodářství, inteligentní mobilita, nakládání s odpady a modrá ekonomika; domnívá se, že v zájmu zvýšení konkurenceschopnosti a soběstačnosti ostrovních regionů je obzvláště třeba zkrátit distribuční řetězce, aby se snížily emise z přepravy surovin a zároveň podpořilo oběhové hospodářství;
25. zdůrazňuje, že téměř všechny ostrovy se potýkají s rostoucí nejistotou, pokud jde o jejich environmentální aktiva, zejména vodní zdroje; vyzývá v této souvislosti Evropskou komisi, aby uvolnila dodatečné finanční prostředky na lepší podporu ostrovních regionů při přístupu k vodě a hospodaření s ní a aby přijala společnou politiku pro hospodaření s vodou na ostrovech;
26. zdůrazňuje, že je třeba podporovat čištění vody, zejména odpadních vod, a zajistit udržitelný koloběh vody; připomíná, že odsolování je často nákladné a neúčinné, pokud jde o zajištění celého zásobování vodou; připomíná rovněž výzvy spojené s nakládáním s odpady na ostrovních územích, která mají omezené zdroje na skladování a zpracování odpadu, zejména v hlavních turistických sezónách, během nichž se zvyšuje produkce odpadu; kromě toho zdůrazňuje strategickou úlohu oběhového hospodářství, která by měla být rozšířena zahrnutím sběru odpadu v mořích a jeho recyklace v rámci hospodářství;

Transformace energetiky

27. požaduje zvláštní pravidla a finanční podporu s cílem pomoci ostrovům dosáhnout cílů klimatické neutrality, přičemž je třeba zohlednit dodatečné náklady spojené s odvětvími, jako je energetika a doprava, jakož dopad mobilních technologií na jejich energetické systémy; uznává, že je třeba poměrně velkých investic do řízení intermitentních obnovitelných zdrojů energie; požaduje, aby byly tyto náklady zohledněny v legislativním balíčku „Fit for 55“;
28. zdůrazňuje potřebu legislativního balíčku „Fit for 55“ a příležitosti s ním spojené; je však toho názoru, že konkrétní provádění těchto legislativních opatření by mělo jít ruku v ruce s podporou hospodářské, sociální a územní soudržnosti, neboť ostrovy výhradně závisí na letecké a námořní dopravě;
29. vyzývá k přijetí konkrétních kompenzačních opatření, která vyváží veškeré negativní důsledky pro hospodářskou, sociální a územní soudržnost ostrovů spojené s procesem přechodu k čistšímu hospodářství a čistší společnosti, které mohou vzniknout v důsledku jejich závislosti na letectví a námořním odvětví;
30. domnívá se, že je důležité pečlivě sledovat, zda jsou ostrovy plně začleněny do rozvoje zelené námořní infrastruktury; vyzývá k tomu, aby v rámci budování infrastruktury pro dekarbonizaci námořní dopravy byly ostrovy prioritou; zdůrazňuje, že v důsledku

strukturálních problémů ostrovů jsou jejich občané a podniky ve větší míře vystaveni rostoucím cenám;

31. připomíná, že vzhledem ke své malé velikosti a izolovaným energetickým systémům čelí ostrovy velké výzvě, pokud jde o dodávky energie, neboť v oblasti výroby elektřiny, dopravy a vytápění jsou zpravidla závislé na dovozu fosilních paliv;
32. domnívá se, že využívání energie z obnovitelných zdrojů, včetně slapové energie, by mělo být prioritou, která přináší významné výhody ostrovům, přičemž by měly být zohledněny potřeby místních komunit, včetně zachování tradiční architektury ostrovů a místních stanovišť; vyzývá proto k podpoře rozvoje široké škály obnovitelných zdrojů energie v závislosti na zeměpisných rysech ostrovů; vítá programy zaměřené na vodík z obnovitelných zdrojů, které ostrovy zavedly;
33. vyzývá, aby byla energetická autonomie založená na obnovitelných zdrojích vytýčena za cíl pro všechny evropské ostrovy a aby byl tento cíl podpořen nezbytnými finančními zdroji a zakládal se na postupném ukončení využívání fosilních paliv a zavedení opatření ke zvýšení potenciálu udržitelné energie z obnovitelných zdrojů; vyzývá k dalšímu výzkumu s cílem zajistit, aby byly obnovitelné zdroje energie na moři cenově dostupnější a odpovídaly zeměpisným charakteristikám různých mořských oblastí;
34. zdůrazňuje, že má-li být dosaženo účinné ekologické transformace, je klíčové posílit správní kapacitu místních orgánů evropských ostrovů a rozvinout jejich potenciál, neboť umožňují hospodářskou, sociální a územní konkurenceschopnost a podporují občany v tom, aby se chovali způsobem, který je šetrnější ke klimatu; připomíná, že tento přechod rovněž závisí na silných politikách a iniciativách v oblasti výzkumu a inovací, které podporují spolupráci mezi místními zúčastněnými stranami a zároveň posilují širší využívání výzkumných zařízení na ostrovních územích;
35. připomíná členským státům, že jejich vnitrostátní plány transformace, které stanoví Fond pro spravedlivou transformaci, musí zahrnovat konkrétní studii a analýzu pro každý z jejich ostrovů;

Hospodářský a sociální rozvoj

36. zdůrazňuje význam podpory místní hospodářských struktur evropských ostrovů, zejména mikropodniků a malých a středních podniků;
37. vyzývá členské státy, aby využívaly prostředky Evropského sociálního fondu plus (ESF+) a Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) na podporu vytváření kvalitních pracovních míst, prosazování lepší rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem a vytváření pracovních příležitostí v regionech ohrožených vylidňováním, se zvláštním důrazem na zlepšení účasti žen na trhu práce; zdůrazňuje význam poradenských služeb, celoživotního učení a programů pro rekvalifikaci a změnu kvalifikace pracovníků všech věkových kategorií;
38. vyzývá k přijetí bezodkladných opatření proti vylidňování ostrovů a odlivu mozků a dovedností a ke zlepšení kvality života, a to zvýšením přístupnosti pro zranitelné osoby, a k podpoře místních podniků a ochraně pracovních míst a řešení problému stárnutí obyvatelstva; vyzývá rovněž, aby byl podpořen rozvoj institucí pro vzdělávání, odborné

vzdělávání, získávání dovedností, inovativní a udržitelné podnikání a zaměstnanost pro obyvatele ostrovů, zejména pro ženy, jejichž míra nezaměstnanosti je na téměř všech ostrovních územích EU vyšší než u mužů, a pro mladé lidi;

39. zdůrazňuje, že je případně třeba rozšířit dohodu Rady ze dne 7. prosince 2021 o aktualizaci pravidel EU týkajících se sazeb DPH pro všechny ostrovní oblasti v EU;
40. připomíná, že krize COVID-19 odhalila slabiny evropských ostrovů v oblasti zdraví; poukazuje proto na význam rozvoje a zkvalitnění zdravotnické infrastruktury, přístupu k péči a poskytování podpory pro motivaci zdravotnických pracovníků k tomu, aby se na ostrovech usadili, zejména pak na nejodlehlejších ostrovních územích;
41. zdůrazňuje, že je třeba na místní úrovni podporovat úzkou spolupráci, mobilitu a výměnu znalostí mezi vzdělávacími, výzkumnými a technologickými inovačními institucemi, podniky a jednotlivými občany; vyzývá proto Komisi, aby zajistila, aby se obyvatelé evropských ostrovů, zejména těch nejvzdálenějších od evropského kontinentu, mohli plným a rovnocenným způsobem účastnit evropských programů mobility, jako jsou Erasmus+, Evropský sbor solidarity, DiscoverEU nebo budoucí program ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve – stanovit si cíl, učit se, osvojit si dovednost, dosáhnout cíle);
42. připomíná význam programů EU, jako je záruka pro mladé lidi; vyzývá členské státy, aby tento program urychleně provedly v úzkém souladu s fondy EU, jako je ESF+, s cílem řešit situaci mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, přičemž je nutné obzvláště zohlednit ty, kteří žijí ve venkovských oblastech a regionech s přírodními nebo demografickými omezeními na trhu práce, včetně ostrovů, přičemž cílem je zajistit, aby všichni mladí lidé ve věku do 30 let dostali kvalitní nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, odborného vzdělávání nebo přípravy, byli schopni rozvíjet dovednosti potřebné pro pracovní příležitosti v široké škále odvětví nebo aby jim byla nabídnuta placená učňovská příprava nebo stáž do čtyř měsíců od okamžiku, kdy se stali nezaměstnanými nebo ukončili formální vzdělávání;
43. vítá úsilí o to, aby záruka pro mladé lidi byla inkluzivnější a aby se zabránilo jakékoli formě diskriminace, včetně diskriminace mladých lidí žijících ve vzdálených, venkovských nebo znevýhodněných městských oblastech nebo v zámořských územích a ostrovních regionech;

Kultura

44. domnívá se, že kultura a rozvoj kulturního odvětví na ostrovech mají zásadní význam; domnívá se, že kulturní a jazyková identita ostrovů by měla být chráněna a podporována, a to i ve vzdělávacím prostředí, neboť na mnoha úrovních přispívá k posílení ostrovů, jakož i EU jako celku;
45. vyzývá Komisi, aby rok 2024 vyhlásila Evropským rokem ostrovů;

Zemědělství a rybolov

46. vyzývá Komisi, aby posoudila potřebu nařízení, které by stanovilo zvláštní opatření v

oblasti zemědělství pro všechny ostrovy na úrovni NUTS 2 a NUTS 3 s cílem dosáhnout potravinové soběstačnosti a zvýšit konkurenceschopnost jejich produktů, aniž by byly dotčeny stávající nástroje, jako je program speciálně zaměřený na odlehlost a ostrovní charakter (POSEI) a nařízení, kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch menších ostrovů v Egejském moři¹⁰;

47. vyzývá k přijetí opatření zaměřených na překlenutí hospodářských rozdílů mezi vnitrozemskými a pobřežními regiony, které na ostrovních územích velmi často přetrvávají;
48. konstatuje, že ostrovní zemědělské a potravinářské produkty mají jedinečnou kvalitu vyplývající ze specifických mikroklimatických a topografických podmínek ostrovů; zdůrazňuje, že je třeba podporovat spotřebu zemědělských produktů z ostrovních a okrajových regionů prostřednictvím politiky soudržnosti; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby vypracovaly udržitelná řešení pro přepravu zemědělských produktů mezi většinou ostrovů a pevninou; domnívá se, že se tak zvýší konkurenceschopnost zejména menších ostrovů alepší postavení drobných zemědělců;
49. zdůrazňuje, že v rámci ekologických mezí a při patřičném zohlednění zdravého půdního a mořského prostředí je třeba na ostrovech více podporovat udržitelný rozvoj, a to v oblasti zemědělství, lesního hospodářství a ochrany lesů, chovu zvířat, akvakultury, udržitelného rybolovu, místní produkce a modré ekonomiky, a to i prostřednictvím programů evropské spolupráce; považuje za nezbytné posílit podporu EU pro modernizaci zemědělské činnosti na ostrovech, mimo jiné prosazováním precizního zemědělství, a pomoci tak těmto regionům plnit cíle Zelené dohody pro Evropu;
50. poukazuje na to, že zaostávání v rozvoji, kterým trpí ostrovní venkovské oblasti, je dále prohlubováno skutečností, že vzhledem k tomu, že většina ostrovů nemá dynamická města, nemohou ostrovy využívat efektu přelévání finančních prostředků z městských oblastí; konstatuje, že to vede ke snížení konkurenceschopnosti, zejména pokud jde o schopnost malých a středních podniků využívat úspory z rozsahu;
51. zdůrazňuje význam územního plánování zaměřeného na účinné a účelné využívání půdy;
52. zdůrazňuje, že je důležité oslovit lidi ve venkovských a odlehlých oblastech a více zpřístupnit a koncipovat možnosti prohlubování dovedností a změny kvalifikace pro osoby pracující v zemědělství, rybolovu, lesnictví a dalších pracovních místech v těchto regionech a poskytnout jim ekologické, digitální a veškeré další nezbytné dovednosti k lepšímu využití stávajících a budoucích příležitostí, které nabízí zelená a modrá ekonomika, a umožnit jim významně přispět k ochraně životního prostředí;
53. zdůrazňuje, že neexistují udržitelná řešení pro přepravu zemědělských produktů mezi většinou ostrovů a pevninou, jakož i pro vývoz a dovoz zemědělských produktů z ostrovů a na ně, a vyzývá Komisi a členské státy, aby ve svých plánech rozvoje ostrovů EU podporovaly inovativní projekty zaměřené na ekologičtější spojení;

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 229/2013 ze dne 13. března 2013, kterým se stanoví zvláštní opatření v oblasti zemědělství ve prospěch menších ostrovů v Egejském moři Úř. věst. L 78, 20.3.2013, s. 41.

54. vyzývá členské státy, aby využily všech dostupných nástrojů v rámci politiky soudržnosti a identifikovaly a podpořily příležitosti pro doplňkovost a součinnost mezi různými politikami a fondy EU s cílem posílit potravinové zabezpečení a soběstačnost ostrovů, včetně podpory využívání energie z obnovitelných zdrojů, a učinit z ostrovů nedílnou součást přechodu k udržitelným oběhovým potravinovým systémům a inteligentním venkovským oblastem, čímž se zeměpisná znevýhodnění promění v příležitosti; domnívá se, že podpora úlohy ostrovů v udržitelném potravinovém řetězci prostřednictvím nástrojů politiky EU, včetně politiky soudržnosti, by mohla vytvořit další pracovní příležitosti a zastavit trend vylidňování ostrovních regionů;
55. zdůrazňuje, že je třeba podporovat ziskové krátké řetězce šetrné k životnímu prostředí a rozvoj zemědělského odvětví, které se zaměří především na tradiční produkci s vysokou přidanou hodnotou, místní spotřebu a ekologická řešení a které bude napomáhat dosahování potravinové autonomie;
56. zdůrazňuje, že je třeba dále provádět prohlášení z Corku II o lepším životě ve venkovských oblastech s cílem zamýšlet se nad výzvami a příležitostmi, s nimiž jsou v současnosti konfrontovány evropské ostrovy; vyzývá ke specifickému zahrnutí zvláštností nejvzdálenějších regionů a ostrovů v Egejském moři do dlouhodobé vize pro venkovské oblasti; vyzývá Komisi, aby během procesů regionálního plánování prosazovala ostrovní politiky na podporu udržitelného zemědělství, produkce potravin, agroturistiky, modré ekonomiky a propojení, a to i prostřednictvím financování nad rámec Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), řešení změny klimatu, ochrany biologické rozmanitosti, zavádění oběhového hospodářství a přechodu na energii z obnovitelných zdrojů; dále naléhavě vyzývá Komisi, aby posoudila skutečné náklady spojené s ostrovním charakterem a dvojí ostrovní povahou souostroví, přičemž zohlední zranitelnost a pozitivní aspekty ostrovních, a zejména nejvzdálenějších regionů; domnívá se, že skutečné náklady způsobené ostrovní povahou těchto regionů by měly být zohledněny v politice soudržnosti EU a zároveň by mělo být provedeno posouzení dopadu iniciativ a opatření EU na ostrovech na základě aktuálních a harmonizovaných údajů; zdůrazňuje, že Středisko EU pro sledování venkovských oblastí představuje jedinečnou příležitost pro tvorbu odpovídajících a aktuálních kvalitních údajů pro ostrovní regiony, zaměřených mimo jiné na přístup k půdě, které vytvoří základy pro komplexní zemědělský a hospodářský rozvoj ostrovů;
57. domnívá se, že živá zvířata by nadále měla být převážena po moři, a to vzhledem k tomu, že zemědělství některých ostrovů je silně závislé na vývozu, zejména na nejmenších ostrovech, které kvůli své velikosti a s tím spojené nedostatečné infrastruktuře nemohou převážet těla mrtvých zvířat po moři;
58. považuje za nezbytné posílit podporu EU pro modernizaci zemědělské činnosti na ostrovech, mimo jiné prosazováním precizního zemědělství, a pomoci tak těmto regionům plnit cíle Zelené dohody;
59. poukazuje však na to, že vzhledem k tomu, že strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ dále omezuje používání přípravků na ochranu rostlin v Unii, měla by také zohlednit specifika tropických a subtropických plodin v nejvzdálenějších regionech a omezit přístup na trhy Unie u produktů, které nesplňují unijní standardy.

60. je přesvědčen, že pokud jde konkrétně o nejvzdálenější regiony, je třeba usilovat o soudržnost EU, a to prostřednictvím: posílení článku 349 SFEU, zejména konsolidací *acquis* EU platného v těchto regionech; zachování a posílení programu speciálně zaměřeného na odlehlost a ostrovní charakter (POSEI) a jeho rozpočtu, zejména jeho rozšířením do jiných odvětví než zemědělství, jako je rybolov, doprava, cestovní ruch atd.; a zajištění rozdílného zacházení s produkty z nejvzdálenějších regionů v rámci všech nových vyjednávání dohod o hospodářském partnerství a o volném obchodu a plná ochrana citlivých zemědělských produktů, jako jsou banány, rajčata, cukr, mléko, během těchto jednání;
61. vyzývá k posílení specifického mechanismu v rámci SZP prostřednictvím programu POSEI s cílem snížit závislost nejvzdálenějších regionů na zemědělských a zemědělsko-potravinových dodávkách a posílit bezpečnost potravin a schopnost těchto regionů vstupovat na trhy, ať již na jejich území nebo jinde na území Unie; vyzývá za tímto účelem ke zvýšení rozpočtu programu POSEI od roku 2027 s cílem řešit rostoucí potřeby těchto vzdálených a ostrovních regionů a rozvíjet jejich místní produkci vzhledem k tomu, že je zatěžují významné dodatečné výrobní náklady;
62. vyzývá Komisi, aby udržela dlouhodobou míru spolufinancování pro nejvzdálenější regiony u EZFRV na 85 % s cílem zajistit sociálně-ekonomický rozvoj těchto území, a tím zmírnit problémy vyplývající z jejich odlehle polohy;
63. vyzývá k přísnému dodržování evropských environmentálních a sociálních norem vztahujících se na tropické zboží ze zemí mimo EU a k zavedení systematických dovozních kvót pro tropické produkty z těchto zemí na základě stávajících obchodních toků; domnívá se, že by měly být zavedeny zvláštní mechanismy dohledu a sankcí za účelem kontroly dodržování těchto podmínek; doporučuje zavedení zásady souladu pro dovozy ze třetích zemí, zejména pro ekologické produkty;
64. uznává, že pobřežní a nejvzdálenější regiony jsou historicky závislé na rybolovu a měly by těžit z finanční podpory, aby mohly konsolidovat pracovní místa v odvětví rybolovu a rozvíjet nová odvětví a vytvářet nová pracovní místa, zejména v drobném rybolovu; vyzývá členské státy, aby zavedly cílené politiky na ochranu stávajících pracovních míst, vytváření rozmanitých nových pracovních míst a na podporu digitalizace; zdůrazňuje, že je důležité zabránit jakékoli diskriminaci na trhu práce a chránit a podporovat zranitelné a znevýhodněné skupiny; podporuje kombinované využívání evropských strukturálních a investičních fondů s cílem vytvářet synergie a zároveň zamezit zdvojování činností;
65. vyjadřuje znepokojení nad fyzickým a duševním zdravím pracovníků v odvětví rybolovu, které je často ohroženo v důsledku nejen toho, že práce na otevřeném moři je přirozeně nebezpečná, ale i toho, že používají plavidla, která nesplňují současné bezpečnostní předpisy, což zvyšuje vystavení těchto pracovníků pracovním úrazům, včetně závažných úrazů; vyzývá proto příslušné orgány, aby zajistily bezpečné a důstojné pracovní podmínky pro všechny pracovníky v tomto odvětví a rovné podmínky a spravedlivou hospodářskou soutěž mezi rybářskými společnostmi na celém světě, aniž by snížily evropské standardy; vyzývá členské státy, aby poskytovaly odpovídající podporu na zlepšení bezpečnosti loďstva a pracovních podmínek v souladu s požadavky na environmentální udržitelnost a se zvláštním zaměřením na drobný rybolov, zejména

v ostrovních a nejuvzdálenějších regionech, kde je průměrné stáří plavidel výrazně vyšší než v průmyslovém rybolovu; vítá iniciativu Komise usilovat o dosažení dohody o bezpečnosti rybářských plavidel;

Cestovní ruch

66. konstatuje, že odvětví cestovního ruchu je hlavním přispěvatelem k hospodářskému růstu ostrovních regionů, pokud jde o příjmy a zaměstnanost; vyzývá proto Komisi, aby poskytla zvláštní dodatečnou finanční podporu udržitelnému cestovnímu ruchu na ostrovech, a pomáhala tím řešit problém sezónního turismu, podporovala inovativní pilotní projekty na podporu ekologičtějších a digitálních řešení, která budou odrážet cíle vyjádřené v Zelené dohodě pro Evropu, a pomáhala ostrovům, které jsou silně závislé na cestovním ruchu, diverzifikovat své ekonomiky; vyzývá rovněž Komisi, aby vytvořila evropskou značku udržitelného cestovního ruchu, která by umožnila propagovat výhody a úsilí ostrovů a ostrovních regionů v této oblasti;
67. zdůrazňuje, že je třeba posílit jak integrovaný přístup k územnímu rozvoji ostrovů, jako jsou integrované územní investice a komunitně vedený místní rozvoj, tak iniciativy, jako jsou inteligentní vesnice a evropská centra pro digitální inovace, s cílem podpořit udržitelné zemědělství a produkci potravin, s obzvláštním důrazem na postupy šetrné k životnímu prostředí a na udržitelnou agroturistiku; zdůrazňuje, že je důležité podporovat inteligentní využívání energie a vody s cílem zajistit, aby ostrovy co nejlépe využívaly své omezené zdroje;

Přístup k veřejným službám

68. vyzývá k rozvíjení a zdokonalování dopravní infrastruktury ostrovů s cílem podporovat rozvoj udržitelné dopravy a modernizaci a ekologizaci silniční, letecké a přístavní infrastruktury při současném zajištění sociálně spravedlivé transformace; vyzývá zejména k podpoře veřejné a soukromé dopravy šetrné k životnímu prostředí;
69. vyzývá k tomu, aby byly upřednostněny větší investice do základní infrastruktury s cílem zlepšit přístup všech domácností k pitné vodě a hygienickým službám;
70. zdůrazňuje, že je třeba zajistit územní kontinuitu všech ostrovů prostřednictvím udržitelné námořní a letecké dopravy a důsledně dbát na to, aby nedocházelo k monopolním situacím, s výjimkou případů nedostatku pravidelných dopravních služeb v situaci volné hospodářské soutěže, které vyžadují uzavření dohod o veřejných službách; zdůrazňuje, že je důležité snížit náklady na přepravu osob i zboží, a to i prostřednictvím snížení cen jízdenek pro obyvatele, a zajistit bezpečnost a přiměřenost pozemních mostů a silničních spojení;
71. vyzývá Komisi, aby zajistila, že pracovní program Nástroje pro propojení Evropy na období 2021–2023 a programy evropské spolupráce přispějí k územní dostupnosti ostrovů; konstatuje, že zlepšení dostupnosti ostrovů a rozvoj udržitelných dopravních spojení s nimi a mezi nimi má zásadní význam pro jejich rozvoj a pro poskytování základních veřejných služeb, jako je vzdělávání a zdravotní a sociální péče; domnívá se, že zlepšení tohoto typu by se neměla omezovat pouze na pevninu nebo případně na členské státy EU;

72. zdůrazňuje, zejména v souvislosti s pandemií COVID-19, význam zlepšení zdravotnické infrastruktury, prosazování služeb telemedicíny a telepsychiatrie a modernizace primární zdravotní péče na ostrovech EU;
73. zdůrazňuje, že rovné příležitosti pro všechny jsou klíčové, a vyzývá Komisi a členské státy, aby si jako prioritu vytyčily cíl překonat rozdíly v digitálních dovednostech tím, že zajistí, aby zranitelné regiony, včetně venkovských a odlehlých oblastí a znevýhodněných občanů, měly přístup k digitálnímu vzdělávání a odborné přípravě, minimálnímu požadovanému hardwaru, širokému přístupu k internetu a digitální podpoře a dalším technologickým výukovým nástrojům; zdůrazňuje, že těmto kategoriím musí být poskytnuta podpora, aby se zlepšily jejich digitální dovednosti, které potřebují, aby se mohly rozvíjet, a aby se zabránilo prohlubování nerovností a zajistilo se, že nikdo nebude opomenut;
74. zdůrazňuje, že digitalizace a účinná digitální konektivita pro ostrovy jsou nejvyšší prioritou, zejména s cílem přispět k překonání zeměpisných znevýhodnění, jimž čelí, a zlepšit poskytování digitálních technologií a infrastruktur, služeb vzdělávání a odborné přípravy, jakož i elektronického zdravotnictví, včetně telemedicíny a telepsychiatrie, a dalších základních vládních služeb pro občany a malé a střední podniky, které mají pozitivní dopad na obchodní strategie a operace;
75. zdůrazňuje, že je důležité zajistit, aby byla udržována digitální infrastruktura spojující ostrovy EU se zbytkem světa, konkrétně vyčleněním dostatečných finančních prostředků z evropských fondů na výměnu zastaralých podmořských kabelů;
76. je přesvědčen, že zejména na malých ostrovech je pro malé a střední podniky obtížné snadno získat přístup ke všem informacím o podpoře podnikání, rozvoji dovedností a příležitostech financovaných z prostředků EU; vyzývá v tomto ohledu k větší finanční podpoře, jakož i k pořádání posílených informačních setkání a poskytování poradenských služeb a odborné přípravy přizpůsobené konkrétním potřebám;

Migrace

77. konstatuje, že některé ostrovy čelí příchodu velkého počtu migrantů, jejichž počet někdy výrazně přesahuje počet místních obyvatel, a že tyto ostrovy nejsou v situaci, které by jim umožňovala zajistit nezbytné ubytování a pomoc;
78. upozorňuje na specifický a nepřiměřený tlak na azylové a přijímací systémy na ostrovech a okrajových ostrovech a v nejvzdálenějších regionech; vyzývá k tomu, aby evropský akční plán pro ostrovy uznal výše uvedenou realitu v oblasti azylu a migrace, která si žádá koordinovaná řešení na evropské úrovni, která by respektovala dobré životní podmínky a důstojnost jednotlivců a zároveň řešila příslušný tlak;

Přehodnocení režimů státní podpory a opatření ke snížení deficitu rozvoje

79. vyzývá Komisi, aby vypracovala analýzu objemu státní podpory poskytované podnikům se sídlem v ostrovních regionech; domnívá se, že navzdory úsilí EU a členských států je naprosto nezbytné určit, zda a do jaké míry z těchto opatření měly prospěch podniky nacházející se na ostrovních územích, a odpovídajícím způsobem přehodnotit státní pravidla; v této souvislosti připomíná, že je důležité dále uvolnit státní podporu

leteckým a námořním dopravním společnostem na těchto ostrovních územích s ohledem na jejich plnou závislost na těchto druzích dopravy;

80. vyzývá k tomu, aby jakákoli budoucí revize legislativního rámce pro státní podporu podléhala posouzení dopadů založenému na konkrétních ukazatelích s cílem posoudit zaostávající konkurenceschopnost ekonomik ostrovních regionů, a to i s ohledem na důsledky balíčku „Fit for 55“ na tato území, a navrhnout zvláštní systém postupného snižování pro ostrovní území, jakmile mimořádná opatření stanovená v dočasném rámci pro státní podporu skončí po 31. prosinci 2021;
81. vzhledem k jejich specifickým charakteristikám vyzývá k vytvoření podkategorie „ostrovy“, pokud se jedná o uplatňování pravidel státní podpory na období 2021–2027, a k revizi stropů pro podporu de minimis, nad nimiž je vyžadováno povolení ze strany Komise, směrem nahoru pro evropské ostrovy a nejvzdálenější regiony;
82. zdůrazňuje, že je zapotřebí pružnější přístup, který umožní účinnější využívání evropského financování na ostrovních územích a v nejvzdálenějších regionech, aniž by byly ohroženy příslušné standardy kvality a postupy monitorování;
83. konstatuje, že stávající pravidlo de minimis omezuje konkurenceschopnost a způsobuje obtíže na evropských ostrovech a v nejvzdálenějších regionech; domnívá se, že aby se tato znevýhodnění snížila, měly by být všechny ostrovy v EU vyňaty z působnosti stropů pravidla de minimis; dále vyzývá Komisi, aby přizpůsobila pravidla pro státní podporu tak, aby dotace určené na kompenzaci ostrovní povahy nebyly považovány za státní podporu, ale právě za kompenzaci, která by evropským ostrovům a nejvzdálenějším regionům zajistila stejné postavení, jako mají jejich kontinentální protějšky;
84. vyzývá k přehodnocení kritéria vzdálenosti (150 km) použitého při klasifikaci ostrovů jako příhraničních regionů způsobilých pro financování z programů přeshraniční spolupráce v rámci cíle územní spolupráce evropské politiky soudržnosti nebo v rámci evropské politiky sousedství, aby se zohlednila situace ostrovů; je přesvědčen, že pokud by bylo nutné stanovit určitý druh omezení, bylo by vhodnější, aby podmínka týkající se přeshraničního území byla uplatňována na úrovni mořských oblastí;

Specifická evropská politika přizpůsobená pro ostrovy

85. zdůrazňuje, že nedostatek statistických údajů o ostrovech brání rozvoji cílených politik; vyzývá Komisi, aby v souvislosti s článkem 174 SFEU zřídila Evropský institut pro znevýhodněná území, který by shromažďoval spolehlivé a souhrnné statistické údaje, včetně údajů rozčleněných podle pohlaví, které by se pravidelně aktualizovaly za použití harmonizovaných kritérií na všech správních úrovních; vyzývá Komisi, aby zdokonalila sběr statistických údajů o evropských ostrovech a aby do posouzení dopadu svých návrhů začlenila posuzování územního dopadu s cílem rozvíjet cílené politiky a vyhodnocovat, jaké dopady by navrhované právní předpisy měly na občany a podniky sídlící v různých regionech;
86. zdůrazňuje, že na ostrovy se v současné době nevztahují právní předpisy EU týkající se územní klasifikace; vyzývá Komisi, aby na toto téma zahájila diskusi s cílem zahrnout ostrovy do společné klasifikace územních statistických jednotek a aby zvážila vytvoření

programu podobného Evropské městské iniciativě na podporu partnerství mezi evropskými ostrovy s cílem zavést inovativní přístupy ke specifickým problémům ostrovů a sdílet osvědčené postupy a zavádět řešení, která jsou přínosná pro občany a podniky;

87. vyzývá Komisi, aby vzala na vědomí studie, které již byly vypracovány evropskými ostrovy a které se týkají výzev a dodatečných nákladů spojených s ostrovní povahou, a aby vypracovala interdisciplinární analýzy týkající se demografických, geografických a hospodářských charakteristik ostrovních území s cílem zajistit, aby tyto regiony nebyly znevýhodněny v hospodářské soutěži v souvislosti s jejich zeměpisnou situací;
88. žádá, aby byl vytvořen dodatečný rozpočtový přiděl na pomoc evropským ostrovům při řešení jejich problémů a nerovného postavení a na pokrytí dodatečných nákladů spojených s evropskými ostrovy v rámci budoucí politiky soudržnosti; navrhuje rozšířit kontaktní místo pro ostrovy zřízením pracovní skupiny pro ostrovy v rámci Generálního ředitelství pro regionální a městskou politiku Komise;
89. vyzývá Komisi, aby zohlednila přidělení rozpočtu na základě HDP na obyvatele s cílem pokrýt veškeré rozdíly mezi ostrovy;

Pakt ostrovů a evropský akční plán pro ostrovy

90. vyzývá Komisi, aby provedla dynamické posouzení článku 174 SFEU a navázala na tento článek s cílem vytvořit evropskou agendu pro ostrovy a vypracovat evropskou strategii pro ostrovy založenou na této zprávě, která bude reagovat na místní potřeby a situaci a zohlední specifika každé mořské oblasti EU; vyzývá Komisi, aby vypracovala studii o rozdílné situaci jednotlivých ostrovních území a zvažila strategii pro ostrovy s konkrétními návrhy;
 91. vyzývá k co nejrychlejšímu vypracování a provádění paktu o ostrovech se zapojením klíčových zúčastněných stran, konkrétně celostátních, regionálních a místních orgánů, hospodářských a sociálních subjektů, občanské společnosti, akademické obce a nevládních organizací, a to na základě modelu „městského paktu“ (Urban Pact) a budoucího „paktu pro venkov“ (Rural Pact);
 92. zdůrazňuje, že dialog s komunitami na ostrovech a mezi nimi má zásadní význam pro podporu blízkosti evropskému projektu, budování mostů mezi kulturami, podněcování zájmu o rozhodovací procesy a pro propagaci budování samotné Evropské unie;
- o
- o o
93. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a vnitrostátním a regionálním parlamentům členských států.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Ostrov Evropské unie byly těžce zasaženy krizí Covid-19, která postihla ekonomiky již tak zranitelné kvůli ostrovní povaze a dalším trvalým strukturálním nedostatkům. Vzhledem k tomu, že typickým znakem ostrovů je především jejich fyzické „odpojení“ od pevniny, potýkají se s řadou problémů způsobených trvalými podmínkami, jako je mimo jiné závislost na námořní a letecké dopravě, nedostatečná infrastruktura, rostoucí ceny a náklady. Na toto území má dále velký vliv vysoká koncentrace ostrovních hospodářských trhů v primárním a terciárním sektoru. Jedním z nejkřehčích je odvětví cestovního ruchu a rostoucí nadměrná specializace ostrovů na toto odvětví musí být vyvážena rozvojem dalších činností v primárním a sekundárním sektoru a dalších činností v oblasti služeb, zejména těch, které jsou spojeny s digitálními technologiemi.

Tato krize se přidává k brexitu, který otrásl Evropou a zejména atlantickou oblastí v mnoha odvětvích, jako je například rybolov. Ostrov Evropské unie se rovněž nacházejí ve frontové linii změny klimatu, zejména v souvislosti se zvyšováním hladiny moří a pobřežní erozí, oteplováním a okyselováním moří a oceánů, což představuje obrovské riziko pro lidská sídla a mořskou i suchozemskou biologickou rozmanitost. Ostrov jsou navíc více vystaveny přírodním katastrofám, jako jsou sopečné erupce, lesní požáry nebo cyklony, a jsou vůči nim zranitelnější.

Ostrov Evropské unie, ačkoli jsou právně uznány za znevýhodněná území, ne vždy využívají zvláštní podpory stanovené Smlouvami. Evropská unie je především kontinent obklopený mořem, jehož ostrov jsou zdrojem významného zeměpisného, kulturního, jazykového a environmentálního bohatství. Politika EU by proto měla tato území lépe zohledňovat v rámci politiky společné pro všechna evropská ostrovní území.

Tato zpráva vyzývá zejména k lepší reakci na výzvy, kterým čelí ostrov EU, ať už v oblasti demografické, hospodářské nebo environmentální. Zpravodaj dále vyzývá k zavedení evropské strategie pro ostrov, paktu pro ostrov. Žádá rovněž, aby politiky EU zohledňovaly specifika ostrovů a jejich mořských oblastí, zejména prostřednictvím lepší správy a shromažďování statistických informací nebo revize režimu regionálních státních podpor. V neposlední řadě tato zpráva vyzývá k vytvoření paktu ostrovů podle vzoru paktu měst s cílem definovat společnou politiku EU v otázce ostrovů.

13.1.2022

STANOVISKO VÝBORU PRO ZEMĚDĚLSTVÍ A ROZVOJ VENKOVA

pro Výbor pro regionální rozvoj

k ostrovům a politice soudržnosti: současná situace a budoucí výzvy
(2021/2079(INI))

Zpravodaj: Petros Kokkalis

NÁVRHY

Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova vyzývá Výbor pro regionální rozvoj jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil tyto návrhy:

- A. vzhledem k tomu, že zemědělsko-potravinářské odvětví má pro ostrovy strategický význam z hlediska udržitelnějšího využívání přírodních zdrojů; vzhledem k tomu, že nový klimatický scénář RCP4.5 zahrnující reprezentativní směry vývoje koncentrací předpovídá v budoucnu akutní problémy v oblasti zemědělství;
- B. vzhledem k tomu, že zemědělské podniky na ostrovech, z nichž většinu tvoří malé podniky, jsou znevýhodněny v důsledku svojí odlehlé polohy, ostrovní povahy, specifík životního prostředí, závislosti na energii z pevniny, omezené rozmanitosti produkce na základě místních a klimatických podmínek a silné závislosti na místních trzích; vzhledem k tomu, že je omezuje také klimatická krize, zhoršování životního prostředí, úbytek biologické rozmanitosti a nedostatek základní infrastruktury, jako jsou silnice, dodávky vody, nakládání s odpady a digitální a zdravotní infrastruktura; vzhledem k tomu, že tyto strukturální obtíže jsou často umocněny nedostatkem plně rozvinutých služeb obecného zájmu;
- C. vzhledem k tomu, že ostrovy, zejména nejvzdálenější regiony, jsou velmi zranitelné vůči socioekonomickým krizím a přírodním katastrofám, jako jsou extrémní povětrnostní jevy a vulkanická aktivita; vzhledem k tomu, že ostrovy jsou kvůli své izolované poloze a obtížím v přístupu k základním dodávkám z pevninských území, jako je palivo či voda, vážněji zasaženy jevy, jako je pandemie COVID-19, které zemědělcům způsobují zvláštní obtíže; vzhledem k tomu, že ostrovní území v EU představují 80 % rozmanitosti Evropy, jsou domovem mnoha endemických druhů na kontinentu a mohou dokonce fungovat jako útočiště pro druhy, které jsou ohroženy nebo na pokraji vyhynutí, a zároveň představují životně důležitá zimoviště, místa zastávek nebo koncentrace migrujících ptáků, savců a bezobratlých a nevýslovně cennou část krajiny a životního prostředí, které vyžadují zvláštní ochranu;
- D. vzhledem k tomu, že podstatný prvek socioekonomického rozvoje ostrovů je založen na odvětvích, která jsou vysoce sezónní povahy, například zemědělství a cestovní ruch;

vzhledem k tomu, že zemědělci v ostrovních regionech čelí zejména snížené konkurenceschopnosti, neboť musí nést vysoké náklady na dopravu a nemohou využívat úspor z rozsahu, neboť půda je v mnoha případech vzácným zdrojem; vzhledem k tomu, že ostrovy budou muset splnit požadavky strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“, která je nedílnou součástí Zelené dohody pro Evropu, s cílem vytvořit spravedlivé a zdravé systémy dodávek potravin šetrné k životnímu prostředí; vzhledem k tomu, že tyto regiony mohou být značně znevýhodněny v důsledku konkurence ze strany třetích zemí, které často nedodržují stejné výrobní normy v oblasti životního prostředí a bezpečnosti potravin a mají mnohem nižší náklady na pracovní sílu;

- E. vzhledem k tomu, že dopad strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ na zemědělskou produkci EU může mít v ostrovních regionech závažné důsledky vzhledem k jejich nízké konkurenceschopnosti, pokud jde o dovoz ze třetích zemí, a problémům, kterým čelí při diverzifikaci své produkce;
1. vyzývá Komisi, aby v rámci společné zemědělské politiky (SZP) a bez rozpočtových škrtů podpořila odpovídající úroveň financování, a to i prostřednictvím programů pro nejvzdálenější regiony Unie (program POSEI) a pro menší ostrovy v Egejském moři; považuje to za nezbytné pro posílení konkurenceschopnosti zemědělství, zachování rozvoje tradičních zemědělských činností, ochranu dodávek základních zemědělských produktů do těchto regionů, zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji, přísnou ochranu ekosystémů, jež jsou ohnisky biologické rozmanitosti, rozvoj rentabilních dodavatelských řetězců šetrných k životnímu prostředí, podporu krátkých dodavatelských řetězců tam, kde je to možné, rozvoj diverzifikovaného zemědělského odvětví, podporu snadnějšího přístupu k udržitelným novým technologiím a podporu harmonizovaného a vyváženého územního rozvoje na ostrovech EU;
 2. vítá skutečnost, že program POSEI a finanční prostředky pro menší ostrovy v Egejském moři zůstaly ve stávajícím víceletém finančním rámci zachovány; zdůrazňuje úlohu, kterou tyto programy hrají při ochraně tradičních činností, diverzifikaci zemědělské produkce pro místní spotřebu a zajišťování dostatečných dodávek zemědělských produktů; vyzývá Komisi, aby analyzovala situaci, jíž čelí ostrovy, zvláště v nejvzdálenějších regionech, v případě obtíží s dodávkami potravin, jako tomu bylo v důsledku vypuknutí pandemie Covid-19, a aby navrhla vhodná opatření uzpůsobená odlehle poloze těchto regionů; dále zdůrazňuje, že podle zprávy Komise z roku 2016 by každé zastavení zemědělské výroby mohlo bez konkrétně cíleného programu POSEI ohrozit pokrytí některých specifických potřeb, včetně zaměstnanosti, záležitostí v oblasti životního prostředí a územních aspektů ostrovních regionů; naléhavě vyzývá Komisi, aby v případě mimořádných okolností, jako je situace, jíž čelí zemědělství na ostrově La Palma (Kanárské ostrovy) po erupci sopky, k níž došlo dne 19. září 2021, zvýšila finanční přiděly pro program POSEI; vyzývá Komisi, aby jako alternativní možnost zvýšila flexibilitu řízení a provádění programu POSEI s cílem zajistit, aby zemědělci a chovatelé hospodářských zvířat v nejvzdálenějších regionech obdrželi plnou výši podpory, aniž by museli v případech zásahu vyšší moci nebo přírodních katastrof dosáhnout požadavku 70% produkce;
 3. vyzývá Komisi, aby udržovala dlouhodobou míru spolufinancování pro nejvzdálenější regiony pro Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) na 85 % s cílem zajistit sociálně-ekonomický rozvoj těchto území, a tím zmírnit problémy vyplývající z

jejich vzdálené polohy;

4. zdůrazňuje, že je třeba posílit jak integrovaný přístup k územnímu rozvoji ostrovů, jako jsou integrované územní investice a komunitně vedený místní rozvoj, tak iniciativy, jako jsou inteligentní vesnice a evropská centra pro digitální inovace, s cílem podpořit udržitelné zemědělství a produkci potravin, s obzvláštním důrazem na postupy šetrné k životnímu prostředí, jakož i udržitelnou agroturistiku; zdůrazňuje, že je důležité podporovat inteligentní využívání energie a vody s cílem zajistit, aby ostrovy co nejlépe využívaly svých omezených zdrojů;
5. poukazuje na to, že řádná a účinná námořní a letecká doprava, včetně dobře -udržované letištní infrastruktury, je pro rozvoj zemědělství na ostrovech v EU důležitá, zejména v nejbližších regionech, s ohledem na omezení, jimž čelí;
6. domnívá se, že živá zvířata by nadále měla být převážena po moři, a to vzhledem k tomu, že odvětví zemědělství některých ostrovů je silně závislé na vývozu, zejména nejmenší ostrovy, které kvůli své velikosti a s tím spojené nedostatečné infrastruktuře nemohou převážet těla mrtvých zvířat po moři;
7. zdůrazňuje, že ostrovy jsou domovem pro podstatnou část světové biologické rozmanitosti, typicky s jedinečnými biogeografickými, fylogenetickými a funkčními vlastnostmi, a rovněž se zde šlechtí důležité druhy, u nichž došlo k nepřiměřeným ztrátám; považuje za nezbytné provádět cílené regionální politiky a opatření, jako je koordinovanější technická pomoc s cílem chránit a obnovovat jedinečnou biologickou rozmanitost ostrovů a zachovat jejich vzácné přírodní zdroje, jako je půda a voda, s cílem zachovat jejich zemědělskou produktivitu, zejména udržitelné tradiční produkty, a zajistit obživu lidí, a zároveň přispět k dosažení cílů Zelené dohody pro Evropu; vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily svou podporu zemědělcům a povzbudily je k přechodu na postupy, které jsou šetrné k biologické rozmanitosti, a to i prostřednictvím vyšší míry financování a spolufinancování;
8. vyjadřuje politování nad skutečností, že politika EU ne vždy zohledňuje specifické rysy nejbližších ostrovních území a že potřeby těchto regionů jsou v právních předpisech EU nedostatečně zastoupeny; připomíná, že EU nemá specifickou strategii k řešení problémů a výzev, jimž čelí nejbližší regiony; vyzývá Komisi, aby zvážila zahájení strategie s cílem podrobně prozkoumat a analyzovat potřeby těchto území;
9. zdůrazňuje, že je třeba se co nejvíce přizpůsobit změně klimatu, zejména v potravinářském a zemědělském odvětví; zdůrazňuje, že odolné zemědělství využívající místně přizpůsobené plodiny má větší šanci čelit účinkům změny klimatu; vyzývá členské státy, aby na podporu zemědělců co nejlépe využívaly dostupné fondy, a zejména fondy soudržnosti, a provedly v této souvislosti nezbytné změny;
10. vyzývá členské státy, aby využily všech dostupných nástrojů v rámci politiky soudržnosti a identifikovaly a podpořily příležitosti pro interakci a součinnost mezi různými politikami a fondy EU, s cílem podpořit potravinové zabezpečení a posílit soběstačnost ostrovů, včetně podpory využívání energie z obnovitelných zdrojů, a učinit z ostrovů nedílnou součást přechodu k udržitelným oběhovým potravinovým systémům a inteligentním venkovským oblastem, čímž se zeměpisná znevýhodnění promění v příležitosti; domnívá se, že podpora úlohy ostrovů v udržitelném potravinovém řetězci

prostřednictvím nástrojů politiky EU, včetně politiky soudržnosti, by mohla vytvořit další pracovní příležitosti a o polovinu snížit trend vyliďňování v ostrovních regionech;

11. konstatuje, že ostrovní zemědělské a potravinářské produkty mají jedinečnou kvalitu související se specifickými mikroklimatickými a topografickými podmínkami ostrovů; zdůrazňuje, že je třeba podporovat spotřebu zemědělských produktů z ostrovních a okrajových regionů prostřednictvím politiky soudržnosti; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby vypracovaly udržitelná řešení pro přepravu zemědělských produktů mezi ostrovy a pevninou; domnívá se, že by to zvýšilo konkurenceschopnost zejména menších ostrovů a posílilo postavení drobných zemědělců;
12. vyzývá Komisi, aby vzala v úvahu specifické problémy, jimž evropské ostrovy čelí v průběhu pandemie COVID-19; vyzývá Komisi, aby zohlednila jejich dopad na zemědělství a chov hospodářských zvířat na ostrovech, kde izolace a pozastavení ekonomiky ohrozily přístup k základním dodávkám, jako jsou palivo a voda, z území na pevnině;
13. zdůrazňuje, že je třeba dále provádět prohlášení Cork 2.0 o lepším životě ve venkovských oblastech s cílem zamyslet se nad výzvami a příležitostmi, kterým v současné době čelí evropské ostrovy; vyzývá ke konkrétnímu zahrnutí zvláštností nejbližších regionů a ostrovů v Egejském moři do dlouhodobé vize pro venkovské oblasti; vyzývá Komisi, aby během procesů regionálního plánování prosazovala ostrovní politiky na podporu udržitelného zemědělství, produkce potravin, agroturistiky, modré ekonomiky a propojení, a to i prostřednictvím financování, které doplňuje EZFRV, řešení změny klimatu, ochrany biologické rozmanitosti, zavádění oběhového hospodářství a přechodu na energii z obnovitelných zdrojů; dále naléhavě vyzývá Komisi, aby posoudila skutečné náklady spojené s ostrovním charakterem a dvojitou ostrovní povahou souostroví, a při tom zohlednila zranitelnost a pozitivní aspekty nejbližších regionů; domnívá se, že skutečné náklady v důsledku ostrovní povahy regionů by měly být zohledněny v politice soudržnosti EU a zároveň by mělo být provedeno posouzení dopadu iniciativ a opatření EU na ostrovech na základě aktuálních a harmonizovaných údajů; zdůrazňuje, že Středisko pro sledování venkova představuje jedinečnou příležitost pro vytváření aktuálních, vysoce kvalitních údajů o přístupu k půdě na ostrovních územích, mimo jiné k vytvoření základu pro holistický zemědělský a hospodářský rozvoj ostrovů EU;
14. zdůrazňuje rozdíly, které odlišují nejbližší regiony od ostatních ostrovů v EU, jak se uvádí v článku 349 Smlouvy o fungování Evropské unie; je v této souvislosti přesvědčen, že by tyto okolnosti měly být zohledněny v politikách a nástrojích zřízených s cílem zmírnit dopad ostrovního charakteru;
15. vyzývá Komisi, aby ve svých posouzeních dopadu strategií „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a strategií v oblasti biologické rozmanitosti vytvořila samostatnou kapitolu věnovanou nejbližším regionům; domnívá se, že výsledky těchto hodnocení by měly být zohledněny s cílem přizpůsobit v případě potřeby legislativní iniciativy přírodním a hospodářským obtížím těchto regionů a silné konkurenci, jíž čelí ze strany třetích zemí;
16. vyzývá Komisi, aby přezkoumala dostupné možnosti vyčlenění finančních prostředků z

programu POSEI a pomoci v rámci EZFRV pro pěstitele a chovatele postižené přírodními katastrofami v nejvzdálenějších regionech;

17. vyzývá k posílení specifických mechanismů v rámci SZP prostřednictvím programu POSEI s cílem snížit závislost nejvzdálenějších regionů na zemědělských a zemědělsko-potravinových dodávkách a k posílení bezpečnosti potravin a schopnosti těchto regionů vstupovat na trhy, ať již na jejich území nebo na území EU; vyzývá za tímto účelem ke zvýšení rozpočtu programu POSEI od roku 2027 s cílem řešit rostoucí potřeby vzdálených a ostrovních regionů a rozvíjet jejich místní produkci vzhledem k tomu, že je zatěžují významné dodatečné výrobní náklady;
18. považuje za nezbytné posílit podporu EU pro modernizaci zemědělské činnosti na ostrovech, mimo jiné prosazováním precizního zemědělství, a pomoci tak těmto regionům plnit cíle Zelené dohody pro Evropu;
19. poukazuje však na to, že vzhledem k tomu, že strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ dále omezuje používání přípravků na ochranu rostlin v EU, měla by také zohlednit specifika tropických a subtropických plodin v nejvzdálenějších regionech a omezit přístup na trhy Unie u produktů, které nesplňují standardy EU;
20. vyzývá ke specifické regulaci pro nejvzdálenější regiony, pokud jde o společnou organizaci trhů, aby mohla být zohledněna zvláštní environmentální, geografická a sociální situace těchto území, na něž se vztahuje článek 349 Smlouvy o fungování EU;
21. vyzývá Komisi k nejvyšší obezřetnosti při liberalizaci evropského trhu a uzavírání dalších obchodních dohod mezi EU a třetími zeměmi, které produkují stejné zemědělské výrobky na vývoz jako nejvzdálenější regiony, avšak za odlišných sociálních a environmentálních podmínek, což narušuje hospodářskou soutěž; vyzývá Komisi k přijetí účinných opatření s cílem zajistit, aby obchodní dohody neohrožovaly opatření podporující nejvzdálenější regiony, zvláště v rámci programu POSEI; vyzývá Komisi, aby zajistila zvláštní preferenční zacházení pro produkty z nejvzdálenějších regionů jak na jejich místních trzích, tak na trhu EU, a aby plně chránila citlivé zemědělské produkty, jako jsou banány, rajčata, cukr apod.; vyzývá k vytvoření pracovní skupiny Komise, která se zaměří na obchodní dohody;
22. vyzývá k přísnému dodržování environmentálních a sociálních norem EU vztahujících se na tropické zboží ze třetích zemí a k zavedení systematických dovozních kvót pro tropické produkty z těchto zemí na základě stávajících obchodních toků; domnívá se, že by měly být zavedeny zvláštní mechanismy dohledu a sankcí za účelem kontroly dodržování těchto podmínek; doporučuje zavedení zásady „souladu“ pro dovozy ze třetích zemí, zejména pro ekologicky šetrné výrobky;
23. připomíná společné prohlášení Parlamentu, Rady a Komise připojené k nařízení (EU) 2017/540 o revidovaném mechanismu stabilizace u příležitosti přistoupení Ekvádoru k dohodě mezi EU a Kolumbií a Peru, včetně tohoto odstavce: „Komise nadále pravidelně provádí analýzu situace na trhu a situace producentů v Unii po uplynutí platnosti mechanismu stability. Pokud bude zjištěno závažné zhoršení situace na trhu nebo situace producentů banánů v Unii, Komise s ohledem na význam odvětví banánů pro nejvzdálenější regiony posoudí danou situaci společně s členskými státy a zúčastněnými stranami a rozhodne o tom, zda je třeba uvažovat o vhodných opatřeních. Komise může

rovněž svolávat pravidelné monitorovací schůzky, jichž se účastní členské státy a zúčastněné strany“.

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	11.1.2022
Výsledek konečného hlasování	+: 42 -: 0 0: 6
Členové přítomní při konečném hlasování	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Álvaro Amaro, Eric Andrieu, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Benoît Biteau, Mara Bizzotto, Daniel Buda, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Chris MacManus, Colm Markey, Alin Mituța, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Pina Picierno, Maxette Pirbakas, Bronis Ropè, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Marc Tarabella, Veronika Vrecionová, Sarah Wiener, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Manuel Bompard, Petros Kokkalis, Zbigniew Kuźmiuk, Cristina Maestre Martín De Almagro

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

42	+
ECR	Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Zbigniew Kuźmiuk, Veronika Vrecionová
ID	Mara Bizzotto, Angelo Ciocca, Ivan David, Gilles Lebreton, Maxette Pirbakas
NI	Dino Giarrusso
PPE	Álvaro Amaro, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Colm Markey, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Alin Mițuța, Ulrike Müller
S&D	Clara Aguilera, Eric Andrieu, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Paolo De Castro, Cristina Maestre Martín De Almagro, Juozas Olekas, Pina Picierno, Marc Tarabella
The Left	Manuel Bompard, Petros Kokkalis, Chris MacManus

0	-

6	0
S&D	Maria Noichl
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Bronis Ropė, Sarah Wiener

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se

DOPIS VÝBORU PRO ZAMĚSTNANOST A SOCIÁLNÍ VĚCI

D(2021)16530

Younous OMARJEE
předseda Výboru pro regionální
rozvoj
SPINELLI 05E240

Věc: Příspěvek výboru EMPL ke zprávě výboru REGI z vlastního podnětu nazvané „Ostrovky a politika soudržnosti: současná situace a budoucí výzvy“

Vážený pane předsedo,

jménem Výboru pro zaměstnanost a sociální věci bych Vám tímto dopisem ráda poskytla příspěvek výboru EMPL ohledně záměru Výboru pro regionální rozvoj vypracovat zprávu z vlastního podnětu na téma „Ostrovky a politika soudržnosti: současná situace a budoucí výzvy“.

Výbor EMPL vítá záměr výboru REGI vypracovat na výše uvedené téma zprávu. Zvláštní pozornost již byla věnována specifické situaci ostrovů v několika usneseních EP vycházejících ze zpráv výboru EMPL, a to mimo jiné v těchto usneseních:

- usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. července 2021 o stárnutí starého kontinentu: možnosti a výzvy spojené s politikou zaměřenou na stárnutí po roce 2020;
- usnesení Evropského parlamentu ze dne 20. května 2021 o dopadech pravidel EU o volném pohybu pracovníků a služeb: mobilita pracovních sil uvnitř EU jakožto nástroj k přizpůsobení dovedností potřebám trhu práce,
- usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. března 2021 o evropském semestru pro koordinaci hospodářské politiky: hledisko zaměstnanosti a sociální hledisko v roční strategii pro udržitelný růst na rok 2021;
- usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. února 2021 o sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o Evropské agendě dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost;
- usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. února 2021 o snižování nerovností se zvláštním zaměřením na chudobu pracujících;
- usnesení Evropského parlamentu ze dne 8. října 2020 o zárukách pro mladé lidi; jakož i ve

stanovisku výboru EMPL na téma „Budoucí rybáři: přilákání nové generace pracovníků do odvětví rybolovu a vytváření zaměstnanosti v pobřežních komunitách“.

V příloze naleznete aspekty specifické situace ostrovů, které jsou pro výbor EMPL obzvláště důležité.

Věřím, že zpravodaj i členové výboru REGI zohlední příspěvek výboru EMPL při přípravě návrhu zprávy a předkládání pozměňovacích návrhů. Jsem přesvědčena, že výbor REGI přijme k tomuto zásadnímu tématu důležitou zprávu.

S pozdravem

Lucia ĎURIŠ NICHOLSONOVÁ
předsedkyně Výboru pro zaměstnanost a sociální věci

NÁVRHY

Příspěvek výboru EMPL ke zprávě výboru REGI z vlastního podnětu nazvané „Ostrovy a politika soudržnosti: současná situace a budoucí výzvy“

- A. vzhledem k tomu, že sociální dopady volného pohybu služeb na regiony původu i regiony, které mobilní pracovníky přijímají, mohou být pozitivní i negativní; vzhledem k tomu, že nedostatek pracovních sil a odliv mozků, k nimž dochází v důsledku současné hospodářské a sociální nerovnováhy mezi regiony Unie dosáhly v některých členských státech kritické úrovně, což vedlo k dalším problémům, jako je demografická nerovnováha, nedostatky v poskytování péče a chybějící zdravotní personál, a celkově prohloubily nerovnosti mezi regiony; vzhledem k tomu, že těmito jevy jsou obzvláště zasaženy venkovské a odlehlé oblasti; vzhledem k tomu, že je zapotřebí udržitelná průmyslová politika a silná politika soudržnosti s cílem zachovat a vytvářet kvalitní pracovní místa v odvětvích a regionech, které procházejí transformací, aby se zabránilo odlivu mozků a nedobrovolné mobility;
- B. vzhledem k tomu, že během pandemie COVID-19 se sezónním a vyslaným pracovníkům často nedostávalo základní zdravotní péče, důstojného ubytování, osobních ochranných prostředků a odpovídajících informací; vzhledem k tomu, že často měli pouze nedostatečný – nebo neměli žádný – přístup k systémům sociálního zabezpečení v hostitelských členských státech, a to i v případě nemocenských dávek a krátkodobé podpory v nezaměstnanosti; vzhledem k tomu, že mobilita pracovníků je vysoce závislá na dostupných dopravních prostředcích a že obzvláště postižení jsou pracovníci žijící na ostrovech a v nejvzdálenějších regionech Unie;
- C. vzhledem k tomu, že demografické změny nemají stejný dopad na všechny země a regiony, ale mají větší dopad na regiony, které již zaostávají, což zhoršuje stávající územní a sociální nerovnosti; vzhledem k tomu, že vylidňování nejvíc postihuje venkovské, okrajové a nejvzdálenější regiony, včetně ostrovů, přičemž tyto oblasti opouštějí především mladí lidé a ženy, což zvyšuje podíl starších lidí žijících v těchto oblastech a mohlo by zvýšit riziko sociální izolace;
- D. vzhledem k tomu, že pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost má zásadní význam rovný přístup ke kvalitním a inkluzivním opatřením týkajícím se získávání a prohlubování dovedností a změny kvalifikace a dále k informacím o zdrojích dovedností, k poradenství, vzdělávání a odborné přípravě pro všechny lidi, včetně osob žijících v řídké obydlených a vylidněných venkovských a odlehlých oblastech a na ostrovech;
1. vyzývá proto členské státy, aby uznaly význam venkovských a odlehlých oblastí pro jejich rozmanitost a rozvíjely jejich potenciál podporou investic do místního hospodářství, podporou podnikání a zlepšováním jejich infrastruktury;
 2. připomíná, že nejvzdálenější regiony jsou zvláště náchylné k vylidňování a vyžadují zvláštní soubor opatření ke zmírnění negativních demografických změn, s nimiž se často potýkají; vyzývá členské státy, aby aktivně využívaly dostupné strukturální a investiční fondy k řešení problémů, s nimiž se tyto regiony potýkají;

3. vyzývá členské státy, aby využívaly fondy ESF+ a EFRR na podporu vytváření kvalitních pracovních míst, prosazování lepší rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem a vytváření pracovních příležitostí v regionech ohrožených vylidňováním, se zvláštním důrazem na zlepšení účasti žen na trhu práce; zdůrazňuje význam poradenských služeb, celoživotního učení a programů pro rekvalifikaci a změnu kvalifikace pracovníků všech věkových kategorií;
4. připomíná význam programů EU, jako je záruka pro mladé lidi; vyzývá členské státy, aby tento program urychleně provedly v úzkém souladu s fondy EU, jako je Evropský sociální fond plus, s cílem řešit situaci mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, a se zvláštním ohledem na ty, kteří žijící ve venkovských oblastech a regionech s přírodními nebo demografickými omezeními na trhu práce, včetně ostrovů, přičemž cílem je zajistit, aby všichni mladí lidé ve věku do 30 let dostali kvalitní nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, odborného vzdělávání nebo přípravy, byli schopni rozvíjet dovednosti potřebné pro pracovní příležitosti v široké škále odvětví nebo aby jim byla nabídnuta placená učňovská příprava nebo stáž do čtyř měsíců od okamžiku, kdy se stali nezaměstnanými nebo ukončili formální vzdělávání;
5. vítá úsilí o to, aby záruka pro mladé lidi byla inkluzivnější a aby se zabránilo jakékoli formě diskriminace, včetně mladých lidí žijících ve vzdálených, venkovských nebo znevýhodněných městských oblastech nebo v zámořských územích a ostrovních regionech;
6. vyzývá Komisi a členské státy, aby se dále zaměřovaly na uživatelsky přívětivé, bezpečné a dostupné podpůrné digitální technologie, péči na dálku a telemedicínu, zejména v regionech dotčených demografickým poklesem a ve vzdálených regionech; zdůrazňuje, že používání těchto technologií by mělo být v plném souladu se stávajícím rámcem pro ochranu údajů, přičemž by měly být vždy řádně zohledněny etické otázky týkající se používání technologií v oblasti zdraví;
7. konstatuje, že lepší propojení a dostupnost služeb ve venkovských a odlehlých oblastech mají zásadní význam pro řešení vylidňování těchto regionů a sociálního a digitálního vyloučení starších obyvatel žijících v těchto oblastech; vyzývá Komisi a členské státy, aby zvýšily investice do digitálních technologií s cílem posílit veřejné služby, zlepšit jejich kvalitu a účinnost a vytvořit nové způsoby poskytování služeb pro vzdálené regiony a regiony s nedostatečnou obslužností s cílem řešit nerovnosti a vytvářet lepší pracovní příležitosti;
8. zdůrazňuje, že rovné příležitosti pro všechny jsou klíčové, a vyzývá Komisi a členské státy, aby si jako prioritu vytyčily cíl překonat rozdíly v digitálních dovednostech tím, že zajistí, aby zranitelné regiony, včetně venkovských a odlehlých oblastí a znevýhodněných občanů, měly přístup k digitálnímu vzdělávání a odborné přípravě, minimálnímu požadovanému hardwaru, širokému přístupu k internetu a digitální podpoře a dalším technologickým výukovým nástrojům; zdůrazňuje, že těmto kategoriím musí být poskytnuta podpora, aby se zlepšily jejich digitální dovednosti, které potřebují, aby se mohly rozvíjet, a aby se zabránilo prohlubování nerovností a zajistilo se, že nikdo nebude opomenut;

9. zdůrazňuje, že důsledky pandemie COVID-19 skýtají jedinečnou příležitost k urychlení digitální a technologické revoluce v oblasti celoživotního učení, která může překonat fyzické překážky tam, kde je to možné, a výrazně zvýšit její dosah a dopad; vybízí členské státy a poskytovatele vzdělávání, aby rozšířili příležitosti k učení bez vazby na místo a umožnili studentům ve vzdálených a venkovských oblastech nebo v zahraničí přístup ke kurzům v celé EU bez omezení místem;
10. zdůrazňuje, že je důležité oslovit lidi ve venkovských a odlehlých oblastech a více zpřístupnit a koncipovat možnosti prohlubování dovedností a změny kvalifikace pro osoby pracující v zemědělství, rybolovu, lesnictví a dalších pracovních místech v těchto regionech a poskytnout jim ekologické, digitální a veškeré další nezbytné dovednosti k lepšímu využití stávajících a budoucích příležitostí, které nabízí zelená a modrá ekonomika, a umožnit jim významně přispět k ochraně životního prostředí;
11. uznává, že pobřežní a nejvzdálenější regiony jsou historicky závislé na rybolovu a měly by těžit z finanční podpory, aby mohly konsolidovat pracovní místa v odvětví rybolovu a rozvíjet nová odvětví a vytvářet nová pracovní místa, zejména v drobném rybolovu; vyzývá členské státy, aby zavedly cílené politiky na ochranu stávajících pracovních míst, vytváření rozmanitých nových pracovních míst a na podporu digitalizace; zdůrazňuje, že je důležité zabránit jakékoli diskriminaci na trhu práce a chránit a podporovat zranitelné a znevýhodněné skupiny; podporuje kombinované využívání evropských strukturálních a investičních fondů s cílem vytvářet synergie a zároveň zamezit zdvojování činností;
12. vyjadřuje znepokojení nad fyzickým a duševním zdravím pracovníků v odvětví rybolovu, které je často ohroženo v důsledku nejen toho, že práce na otevřeném moři je přirozeně nebezpečná, ale i toho, že používají plavidla, která nesplňují současné bezpečnostní předpisy, což zvyšuje vystavení těchto pracovníků pracovním úrazům, včetně závažných úrazů; vyzývá proto příslušné orgány, aby zajistily bezpečné a důstojné pracovní podmínky pro všechny pracovníky v tomto odvětví a rovné podmínky a spravedlivou hospodářskou soutěž mezi rybářskými společnostmi na celém světě, aniž by snížily evropské standardy; vyzývá členské státy, aby poskytovaly odpovídající podporu na zlepšení bezpečnosti loďstva a pracovních podmínek v souladu s požadavky na environmentální udržitelnost a se zvláštním zaměřením na drobný rybolov, zejména v ostrovních a nejvzdálenějších regionech, kde je průměrné stáří plavidel výrazně vyšší než v průmyslovém rybolovu; vítá iniciativu Komise usilovat o dosažení dohody o bezpečnosti rybářských plavidel;
13. je znepokojen stávajícím nedostatkem harmonizovaného výkladu práva EU ze strany členských států, jako je například nedávno revidovaná směrnice o vysílání pracovníků, což vede k nedostatečné právní jasnosti a byrokratické zátěži pro společnosti poskytující služby ve více než jednom členském státě; vyzývá Komisi, aby členským státům přímo pomáhala během celého procesu provádění ve vnitrostátním právu, aby byl zajištěn jednotný výklad evropského práva; zdůrazňuje v tomto ohledu, že je nezbytné věnovat zvláštní pozornost pracovníkům žijícím v nejvzdálenějších regionech Evropské unie a podporovat jejich mobilitu směrem ke kontinentu a naopak, jakož i mobilitu mezi samotnými nejvzdálenějšími regiony.

INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

Datum přijetí	21.4.2022
Výsledek konečného hlasování	+: 39 -: 1 0: 0
Členové přítomní při konečném hlasování	Matteo Adinolfi, François Alfonsi, Pascal Arimont, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Erik Bergkvist, Stéphane Bijoux, Rosanna Conte, Rosa D'Amato, Christian Doleschal, Raffaele Fitto, Chiara Gemma, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Ondřej Knotek, Elżbieta Kruk, Joachim Kuhs, Stelios Kypouropoulos, Nora Mebarek, Martina Michels, Alin Mituța, Dan-Ștefan Motreanu, Anđelika Anna Moždžanowska, Niklas Nienaaß, Andrey Novakov, Younous Omarjee, Alessandro Panza, Tsvetelina Penkova, Caroline Roose, André Rougé, Irène Tolleret, Valdemar Tomaševski
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Álvaro Amaro, Josianne Cutajar, Mónica Silvana González, Jan Olbrycht, Bronis Ropè, Yana Toom
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Susana Solís Pérez

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

39	+
ECR	Raffaele Fitto, Andželika Anna Możdzanowska, Valdemar Tomaševski
ID	Matteo Adinolfi, Rosanna Conte, Alessandro Panza, André Rougé,
NI	Chiara Gemma
PPE	Álvaro Amaro, Pascal Arimont, Isabel Benjumea Benjumea, Tom Berendsen, Christian Doleschal, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Stelios Kypouropoulos, Dan-Ștefan Motreanu, Andrey Novakov, Jan Olbrycht
Renew	Stéphane Bijoux, Ondřej Knotek, Alin Mituța, Susana Solis Pérez, Irène Tolleret, Yana Toom
S&D	Adrian-Dragoș Benea, Erik Bergkvist, Josianne Cutajar, Mónica Silvana González, Nora Mebarek, Tsvetelina Penkova
The Left	Martina Michels, Younous Omarjee
Verts/ALE	François Alfonsi, Rosa D'Amato, Niklas Nienäb, Caroline Roose, Bronis Ropë

1	-
ID	Joachim Kuhs

0	0

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se